

*Гирман О.І., здобувач СВО «бакалавр»,
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник - канд. екон. наук, доц. В. В. Макогон*

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В ринкових умовах основою виживання і стабільного становища підприємства являється його фінансова стійкість. Поняття «фінансова стійкість» підприємства багатогранне, воно ширше категорій «платоспроможність» і «кредитоспроможність», оскільки включає в себе оцінку різних аспектів діяльності суб'єкта господарювання. В умовах транзитивної економіки кожне підприємство шукає шляхи підвищення ефективності діяльності. Тому оцінка фінансової стійкості є одним з елементів засад діяльності підприємств, яка надає інформацію про фінансові можливості підприємства на перспективу.

Велике різноманіття підходів до трактування «фінансової стійкості» зумовлює необхідність глибшого дослідження її етимології і сформулювати власне бачення. Проблему оцінки фінансової стійкості підприємства досліджували такі відомі вчені-економісти, як Г.В. Савицька, А.М. Поддєрьогін, О.С. Філімоненков, О.Р. Кривицька, Б.Є. Грабовецький, І.А. Бланк, О.Я. Базілінська. Разом з тим, розмаїття підходів до трактування предметної області пояснюється відсутністю однозначного трактування самого поняття «фінансова стійкість підприємства».

Фінансова стійкість – одна з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства, яка визначає ефективне фінансове управління підприємством. В економічній літературі існують різні тлумачення фінансової стійкості підприємства. Так, О.С. Філімоненко визначає фінансову стійкість, як стан підприємства, при якому розмір його майна (активів) достатній для погашення зобов'язань, тобто підприємство є платоспроможним [1, с. 344]. Але це визначення є досить вузьким, тому не повністю розкриває дане поняття.

О.Р. Кривицька розглядає фінансову стабільність як результат формування достатнього для розвитку підприємства обсягу прибутку, що є визначальною ознакою його економічної незалежності [2, с. 138].

Б.Є. Грабовецький вважає, що «фінансова стійкість – це надійно гарантована платоспроможність, рівновага між власними та залученими засобами, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і партнерів, довіра кредиторів і інвесторів та рівень залежності від них, наявність такої величини прибутку, який би забезпечив самофінансування» [3].

Г.В. Савицька ж так визначає фінансову стійкість підприємства як здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у мінливому внутрішньому і зовнішньому середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику [4].

І.А. Бланк головну суть фінансової стійкості визначає як характеристику стабільності фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів, які використовуються [5].

А.Н. Азрилиян [6, с.987] визначає фінансову стійкість, як комплексне поняття, яке володіє зовнішніми формами прояву, формується в процесі господарської діяльності і знаходиться під впливом різних факторів.

М.Я. Коробов вважає, що фінансова стійкість – це стійкий фінансовий стан підприємства. Відповідно, для того, щоб виявити ступінь фінансової стійкості підприємства необхідно проаналізувати всі показники його фінансового стану [3, с.276].

В економічній літературі існує ще багато різних підходів до визначення суті «фінансової стійкості». Так, В.М. Івахненко зазначає, що фінансова стійкість відображає збалансованість засобів та джерел їх формування, доходів і витрат, грошових і товарних потоків, оцінюється на підставі співвідношення власного і залученого капіталу підприємства, темпів нагромадження власних засобів внаслідок господарської діяльності, співвідношення довгострокових і поточних зобов'язань, достатності забезпечення матеріальних оборотних засобів власними джерелами [7, с.173].

Ю.М. Тютюнник визначає фінансову стійкість як здатність підприємства функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу активів і пасивів у мінливому економічному середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику [8, с.351].

Фінансова стійкість підприємства - це стан фінансових ресурсів, їх розподіл і використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу, при збереженні платоспроможності і кредитоспроможності в умовах допустимого рівня ризику. Найважливішою формою стійкості підприємства є його спроможність розвиватися в умовах невизначеності внутрішнього і зовнішнього середовища. Для цього підприємство повинно володіти гнучкою фінансовою інфраструктурою і при необхідності мати можливість залучати позикові кошти, тобто бути кредитоспроможним. Кредитоспроможним є підприємство при наявності у нього передумов для отримання кредиту і спроможності своєчасно повернути отриману позику зі сплатою йому відсотку за рахунок

прибутку або інших джерел [9]. З даного визначення впливає ще один аспект фінансової стійкості - розвиток підприємства, зростання прибутку та капіталу.

Отже, «фінансова стійкість» досягається за умови виконання конкретних заходів, які націлені на ефективне формування, розподіл і використання фінансових ресурсів, з одночасним збереженням платоспроможності, яка є зовнішнім проявом стійкості підприємства.

Отже, провівши аналіз різноманітних підходів до поняття, можна сформулювати таке визначення: фінансова стійкість підприємства – здатність підприємства здійснювати основну та інші види діяльності безперервно, не зважаючи на ризики й зміни в середовищі бізнесу, які можуть відбуватися в процесі господарської діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Filimonenkov, O.S. (2005) *Finansy pidpryyemstva* [Company finances]. Kyiv: Kondor. 400 p. [in Ukrainian].
2. Kryvyts'ka, O.R. (2005) *Planuvannya prybutku pidpryyemstva pry vyznachenni stratehiyi yoho rozvytku* [Planning the company's profit when determining its development strategy]. *Finansy Ukrayiny*. № 3. P. 138–143. [in Ukrainian].
3. Korobov, M.Ya. (2000) *Finansovo-ekonomichnyy analiz diyal'nosti pidpryyemstva* [Financial and economic analysis of the enterprise]. Kyiv: Vyd-vo «Znannya». 378 p. [in Ukrainian].
4. Savyts'ka, H.V. (2005) *Ekonomichnyy analiz diyal'nosti pidpryyemstva* [Economic analysis of enterprise activity]. Kyiv: Znannya. 662 p. [in Ukrainian].
5. Blank, Y.A. (2001) *Fynansovyy menedzhment* [Financial management]. Kyev: Nyka-Tsentr; Él'ha. 528 p. [in Ukrainian].
6. Azrylyyan, A.N., Azrylyyan, O.M. and Kalashnykova, E.V. (2002) *Bol'shoy ékonomycheskyy slovar'* [Big economic dictionary]. Kyev: Ynstytut novoy ékonomyky. 1280 p. [in Ukrainian].
7. Ivakhnenko, V.M. (2000) *Kurs ekonomichnoho analizu* [Course of economic analysis]. Kyiv: Znannya-Pres. 208 p. [in Ukrainian].
8. Tyutyunnyk, Yu.M. (2012) *Finansovyy analiz* [Financial analysis]. Kyiv: Znannya. 815 p. [in Ukrainian].
9. Mnykh, Ye.V. and Ferents, I.D. (2000) *Ekonomichnyy analiz* [Economic analysis]. L'viv: Armiya Ukrayiny, 236 p. [in Ukrainian].